

Ilustrirani **Slovenec**

Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (šl. 186) z dne 18. VIII. 1929 Štev. 33

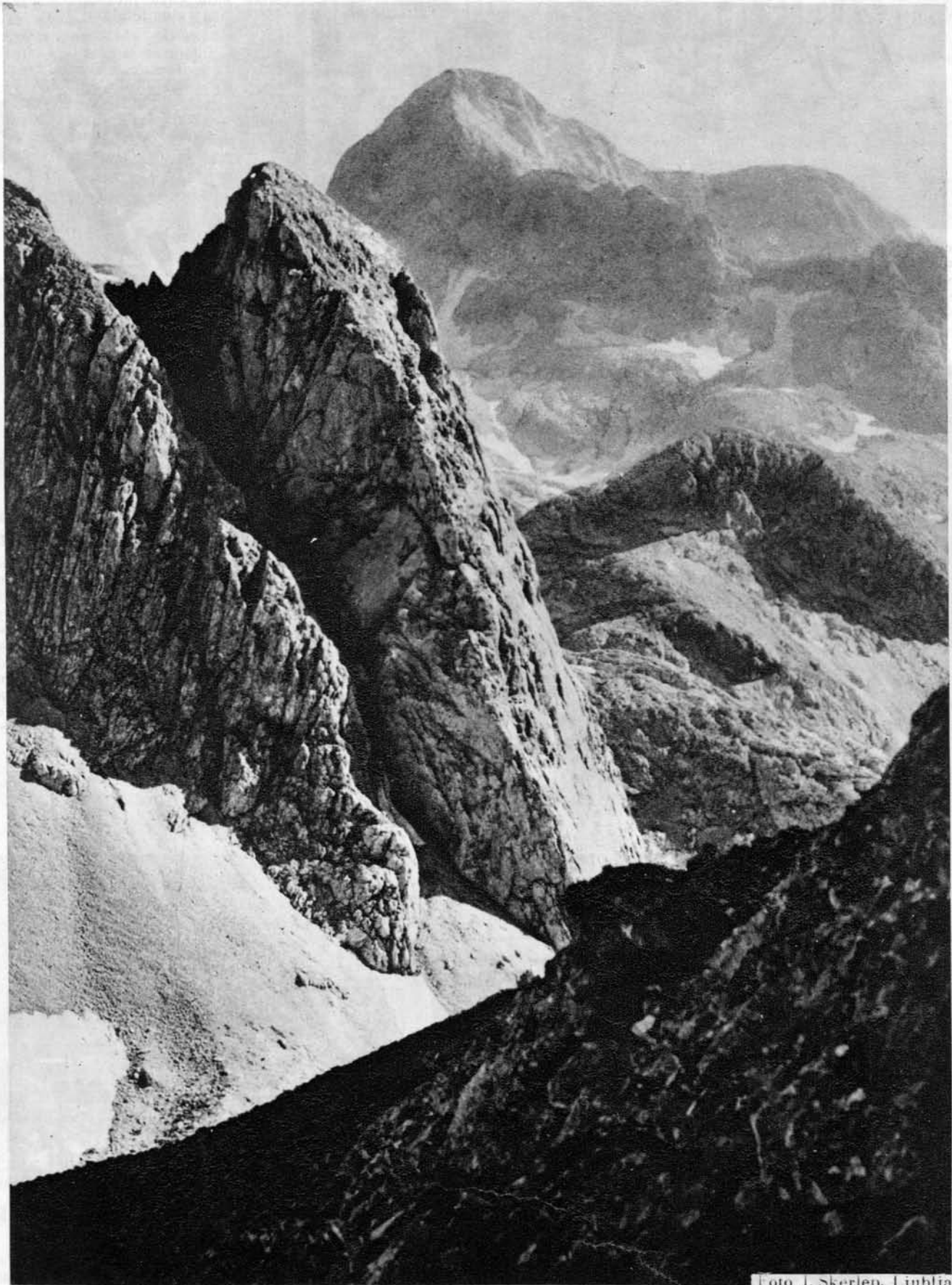

Foto J. Škerlep, Ljubljana

Z naših slovenskih planin: Triglav s sedla Hribarica

K rusko-kitajskim konfliktom

Med Rusijo in Kitajsko je nastopila resna vojna nevarnost zaradi mandžurske železnice, ki jo hočejo Kitajci popolnoma iztrgati iz ruskih vplivov. Pregnali so od tam tisoče ruskih železničarjev, nakar je odgovorila Rusija z ukinjenjem diplomatskih odnošajev in na obeh straneh so se začeli z mrzlično naglico pripravljati na oborožen spopad, vendar je upati, da se spor še poravnava. Naša slika nam kaže kitajske straže na neki vzhodnosibirski postaji.

Na levi spodaj:

Sv. oče zapustil prvič Vatikan

Dne 25. p. m. zvečer je po 59 letih papež prvič zopet zapustil zidovje vatikanske palače ter nosil ob priliki ogromne procesije, ki se je vršila po trgu sv. Petra, sam Najsvetejše. Sv. oče je nastopil z vsem sijajem, spremljan od celokupne švicarske garde, več tisoč duhovnikov in prelatov, a 15.000 vojakov je vzdrževalo red med 100.000 glavo množico. Spodnja slika nam kaže pogled na množico s papežem na levi, a leva slika kaže, kako deli sv. oče izpred cerkve sv. Petra blagoslov vsem udeležencem procesije.

Spodaj:

Nov svetovni rekord v zrakoplovstvu

V 24. številu našega lista smo poročali, da so ostali trije ameriški piloti 174 ur neprestano v zraku in dosegli s tem v tem pogledu svetovni rekord. Že koncem preteklega meseca sta pa ameriška letalca Jackson in Brien ta rekord skoro potrojila, kajti ostala sta v zraku 420 ur ali 17 dni in pol brez prestanka. Naša slika nam kaže Jacksona z njegovim letalom.

Na desni:

Ljubljana na morju

Nedavno smo zapisali, da so Slovenci zadnja leta vzljubili zlasti gornji Jadran: Omišalj, Selca, Rab, Aleksandrovo i. dr., kjer jih je tudi letošnje počitnice vse polno. Kamorkoli te zanese noga, na bohotni Rab, ljubezniva Selca, v dobrodušen Omišalj, povsod boš srečal množico domačih obrazov z ljubljanskih, mariborskih ali celjskih ulic. Ko pripiha parnik do pristanišča, te obsujejo že na molu, a nadaljnji te pozdravljajo iz vode. Naša slika nam kaže občinsko kopališče v Omišlju, razen tega ima pa tam še vsak hotel svoje kopališče, v katerih je vse živo. (Foto Palian.)

Na levi in spodaj:

Muzej sodobne umetnosti

V nekdanjem »konaku« nekega turškega paše v Belgradu in poznejšem bivališču kneginje Ljubice je uredil princ Pavle izredno zanimiv in bogat muzej sodobne likovne umetnosti, ki so ga 25. p. m. slovesno otvorili. Muzej ima med drugimi tudi dela Groharja, Jakopiča, Vesela, Vavpotiča, Tratnika i. dr. ter večje število del inozemskih umetnikov, zlasti angleških. (Foto Pinta.)

Na levi:

Seaton Watson

znameniti angleški publicist, ki si je stekel zlasti med vojno velikih zaslug za našo državo in ki se je mudil letošnje poletje več tednov v Jugoslaviji ter proučeval naše politične in kulturne prilike. Obiskal je tudi Slovenijo ter ostal par dni v Ljubljani.

Udeleženci dijaškega kongregacijskega zborovanja, ki se je vršilo 22.—24. p. m. v zavodu sv. Stanislava

v št. Vidu nad Ljubljano pod pokroviteljstvom škofov dr. A. B. Jegliča in dr. Gr. Rožmana. Zborovanja se je udeležilo nad 300 akademikov in srednješolcev iz vseh krajev Slovenije skupno s svojimi voditelji, poteklo je pa v največjo zadovoljnost prirediteljev in udeležencev. — (Foto Bešter.)

Julijske

Julijske Alpe so bile še pred kakimi petdesetimi leti večini Slovencev nepoznana deveta dežela.

In danes? Kako se je pač v pol stoletja, — toda rekel sem preveč, — v zadnjih 25 letih spremenilo! Ob jasnih nedeljah je pot od Aleksandrovega doma do Komarče bolj obljudena kakor Mestni trg v Ljubljani. Koče, klini, žice, nadelana pota in — markacije, vse to je vzelo Julijskim Alpam njihovo grozoto. Kako sem bil pač ponosen, ko sem kot abiturijent prvikrat prišel s Triglava! Vse Napoleonove zmage so se kar razblinile spričo moje, ki sem jo bil izvojeval nad najvišjo slovensko goro. In petindvajset let pozneje?

Oddihoval sem se od šolskega napora v Bohinju. Tu mi pripelje Suknarjeva gospa svojo deco. Arželj in Prasko sta bila ravno abiturijenta petrazredne — ljudske šole. Kot dvojčka sta imela oba skupaj 22 let. Tretji, Marjane, je pa 3 leta poprej zagledal luč sveta, pa sam brez spremstva.

»Prosim, gospod profesor, peljite jih kam v gore, da bo mir,« prosila me je gospa.

»Kam pa?«
»Na Triglav,« odvrne mi moško Arželj, ki je imel do takrat v svojem zapisniku tur kot najvišjo »goro« zabeležen — Rožnik.

In šli smo in prišli tudi na vrh. Dandanes seveda, ko sploh ni več — otrok, je bil Triglav »premagane« večkrat celo od zastopnikov srednjega spola. SPD je s svojimi napravami naredilo iz srditega leva prav prijazno krotko — muco.

Imamo pa tudi v naših lepih Julijskih Alpah vedno še gore, na katere vzame človek z mirno vestjo okovanke, dolgo palico ali celo

Skerlep: Severna stena Triglava.

Na desni:

Skerlep: Razor in Prisank iz Velike Pišence.

Spodaj:

Skerlep: Pogled s Plamenic na Stenar.

Spodaj na desni v krogu:

Premru: S ceste na Vršič, v ozadju Prisank.

Premru: Pogled s Kredarice proti Bohinju v megli.

Alpe

cepin. Na Prisojnik n. pr. bi pač težko lezel, bodisi skozi »Okno«, bodisi po »Kranjskogorski poti«, v lakastih čevljih in s solnčnikom, kakor je prišel (še pred vojno) neki vojaški kurat naravnost s Korza v Gorici na Triglav in tako dobil stavo.

Takim, ki rajši neslavno hodijo živi po gorah, kakor bi se v njih slavno ponesrečili, a vendar tudi radi poplezajo po kaki steni, priporočam novo, slovensko pot na Mojstrovko. To je pa res užitek. Pleza se tako prijetno, da bi človek želel, da bi nikdar ne zmanjkalo teh krasnih kljuk in lepih vrvi. Akoravno plezaš tik nad prepadom, si v kljub temu varnejši, kakor doma v naslonjaču. Kajti v naslonjaču je že marsikoga zalotila grenka smrt na tej novi poti na Mojstrovko pa še nikogar in ga najbrž tudi ne bo.

Tudi za planinske športnike, ki iščejo v gorah samo sten, ozkih polje, kaminov vseh dolžin in širin, zidov, previsov in drugih takih »sladkarij«, je v gorah na desnem bregu Save dobro preskrbljeno. Previdni plezalci najdejo v vedno novih zmagah mnogo sladkega užitka, nepreviden predrznež si pa lahko poišče v njih smrt in to celo brez — pogrebnih stroškov, kakor si jo je poiskal neki skop žid tam nekje v švicarskih gorah. Usmiljena srca so mu potem ob razpoki, v katero je padel, postavila ta-le »marterl«:

Hier ruht der Aaron Silberstein.
Er fiel in dieses Loch hinein.
Er sprach noch schnell mit kaltem Trost:
»s Begräbniss hat mich doch niks kost.«

Janko Mlakar.

Skerlep: Martuljkova skupina.

Na levi:

Skerlep: Ob petem triglavskem jezeru s kočjo v ozadju.

Spodaj:

Skerlep: Jalovec s Slemenama.

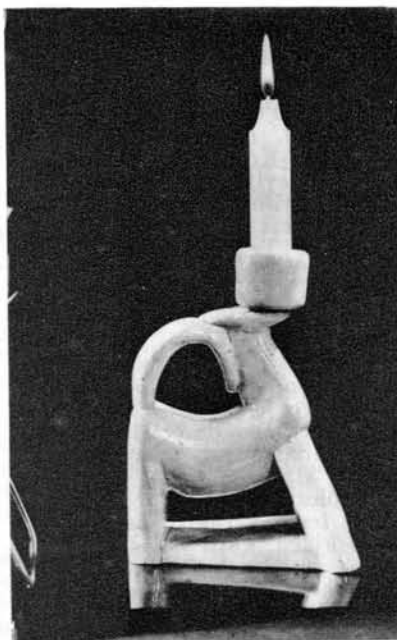
Spodaj na levi v krogu:

Skerlep: Stenar z Viška.

Skerlep: Pogled s Hribarice proti Dolini sedmerih jezer.

Svečnik
iz ljubljanske keramične šole.

Servis za kavo

Keramična šola v Ljubljani

Leta 1925. se je ustanovil na tehniški srednji šoli v Ljubljani oddelek za keramiko, ki ga vodi akademični slikar in kipar Fran Kralj. V šoli se gojijo vzorci za izdelovanje arhitekturnih oblog, modelov za peči, praktičnih predmetov, kakor vaz, svečnikov, namizne posode, doze, dekorativnih plastik in slikarije, za terracotto, glaziranje s prozorno in barvasto glazuro, za slikanje pod glazuro in majoliko, engobo, poslikavanje glinenih in porcelanskih predmetov. Sprejemajo se učenci in učenke stari vsaj 14 let. Učna doba traja tri leta. Šola ima zaključen učni program, učenci so v oblikovnem pogledu vsestransko izučeni.

Na slikah so proporcije na videz nasprotno resničnim oblikam narave. To pa zato, ker so predmeti umetnoobrnega značaja, pri čemer je prva zahteva stilizacija. Vse izdelovanje se da vršiti le v zelo mehkem ali celo tekočem stanju. Preveč tanke oblike se pri osušanju krčijo in trgajo, navzgor previtke oblike se pa same od sebe nižajo, vsedajo in razsegajo na širino. Te lastnosti je zlasti treba upoštevati. Drobniarije v modelaciji so zaradi mehkoobe materijala težko izvedljive, za pomnoževanje pa so zaradi zamudnosti povsem neprimerne. Zato morajo biti vse oblike skrajno enostavne in brez podrobnosti. Fineše se dajo podčrtati z izpeljavo čistih in ostrih globlin. Do največjega učinka pridejo kot umetniška posebnost keramična dela, katerim se poznajo še sledovi modelerjeve izurjene roke, hitro zgnetenih, primerno glaziranih ali primitivno poslikanih. Nekaj teh lastnosti kaže pričujoča »žanjica«, lastna kompozicija letošnjega absolventa Julija Papiča. Dobro se tudi udeležujejo gđe. Dana Pajnič, g. Fr. Konjedić v Kranju (dekoracije) ter g. St. Hauptman v Ljubnem (pečarstvo).

**Vaza za cvetice
in doza za dragulje**

»Žanjica«

lastni osnutek
Jul. Papiča.

Na desni:
Delavnica ljubljanske keramične šole

Zgoraj:
Ornament za arhitekturo

Spodaj:
Pokrov za dozo

Dragocen kelih

dar jugoslovan-
skih škofov za-
grebškemu nad-
škofu dr. Bauerju
ob priliki njegove
zlate maše; izde-
lal ga je po na-
črtih arhit. Vur-
nika ljubljanski
pasar Kregar.

Na desni:

Belgrajski brivci

so uvedli za svoje
obiskovalce ra-
dio, kar so vsi
toplo pozdravili.
Kje so ljubljans-
ki brivci?

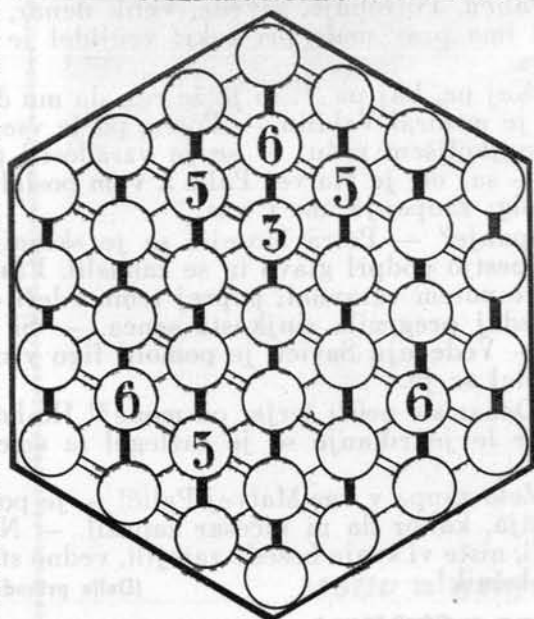

K jubileju ljubljanskega učiteljišča

Letos je minilo 60 let, kar se je vršila na ljubljanskem učiteljišču prva matura. Naša slika nam kaže tedanje maturante, pozneje znane učitelje: Javorška, Megliča, Tumo, Jarca, Breznika, Vizjaka, Drvarja, Majerja, Petriča, Grebenca in Zmrzlikarja. Na sliki manjka le Cenčič. Živa sta pa še vedno Breznik in Majer.

Poleti ob Savi

K današnji uganki. Vstavi v prazne kroge trikrat po 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 in 11, tako da bo vsota vsake navpične vrste (zvezane so z močno črto) 33, tako zunanji 2 vrsti po 4 kroge, vmesne 4 vrste po 5, oz. 6 krogov in srednja s 7 krogi. Prav tako morajo imeti vsoto 33 vse poševne vrste, ki so zvezane z eno, oz. dvema tankima črtama.

Za pravilno rešitev razpisujemo nagradi: I. Jurčič: Spisi I. in II. in II. Sienkiewicz: Jernač Zmagovač.

Rešitev križaljke »Srce« v »II. Slovencu« št. 31. Vodoravno: 1. od, 3. ms, 5. Odol, 7. Alah, 9. salam, 11. shema, 13. avijatik, 17. lak, 19. računalo, 20. zev, 22. puran, 24. etan, 25. Kores, 27. rabinec, 29. nama, 30. Babilon, 32. Poraz, 33. vir, 35. kip, 36. lipan, 38. obad, 39. jelen, 40. torek, 41. kara, 42. Adam, 44. ski, 45. Ag, 47. Set, 48. Part, 49. ara, 50. ta, 51. ozon, 53. ta, 54. ena, 55. Mia, 57. pira, 58. nos, 60. ar, 61. malica, 63. da, 64. oral, 66. erar, 69. sol, 70. Ela, 71. diletant, 74. za, 75. ar, 76. Va. — Na vpično: 1. oda, 2. dolar, 3. mleko, 4. sam, 5. os, 6. lava, 7. Ahil, 8. ha, 10. mičen, 11. Stana, 12. Pariz, 14. juta, 15. Anam, 16. beril, 17. lubadar, 18. kan, 20. zob, 21. velikan, 22. parada, 23. nevesta, 25. kapetan, 26. sopara, 27. roba, 28. Cilka, 30. bired, 31. nart, 32. Po, 34. rei, 35. kos, 37. no, 43. mama, 45. azil, 46. gori, 48. pesa, 51. opal, 52. Nace, 56. Ir, 59. od, 61. malik, 62. arena, 64. os, 65. rod, 67. alt, 68. Ra, 72. Ezav, 73. tara.

Vseh rešitev je prispelo 78. I. nagrado je dobil J. Osana, Ljubljana, II. nagrado je dobil A. Neřina, Beltinci, Prekmurje.

V poletni vročini

je človeku voda edina uteha. Pri nas hiti vse v naše reke, potoke in kopališča, kjer prebijejo najbolj vroče popoldneve, Angleži, Nemci i. dr. pa gredo še korak dalje: komur le dopuščajo sredstva, si nabavi šotor in čolnič, čeprav še tako skromen in ob sobotah odrine po delopustu z vso svojo rodbino ob bližnjo reko, kjer tabori in se koplje, dokler ga ne kliče dolžnost zopet v pisarno ali tovarno. Ta navada se širi jako hitro, zato postajajo nemške vode zadnja leta vedno bolj žive. Naše slike nam kažejo nekaj prizorov iz tega življenja v prosti naravi.

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XVII. poglavje.

— Pravi korenjak ste postali — je zvito spregovoril, — kakor junak Iljá Múromec ste zdaj!¹

Sidorka je prinesel štefan arake in pol hleba kruha. Za njim se je prizibala z leseno skledo kuharica: rejena in rdečelična, kakor sod debela. Vstopila je, švignila s sivimi očmi po gostih in jih pozdravila. Najmanj štiri križe je morala nositi babnica, a se ji je videlo, da je slejkoprej neumorna: slične ženske so še s petdesetimi leti vseh zvijač polne! Zeljnata juha je močno zadišala po vsej sobi.

— Kje pa je muhasta kraljična? — je vprašal Vabilin.

— Agafrena Petrovna je že kosila; v svoji kamrici je, — je odgovorila kuharica.

Gospodar se je namrdnil in stegnil roko h kozarcu. Vsi so mu napili in prijeli za žlice. Vabilin ni skoro ničesar jedel, samo z žljico je potrkal po mizi, pa si venomer prilival iz štefana. Sli so izpraznili skledo, kuharica je prinesla še drugo, potem pa se je prikazala tretja s kašo: najmanj dva funta masla so bili morali vanjo zlititi, tako je bila zabeljena. Pojedli so tudi kašo. Petrá Mosejič si ni obrisal brkov niti si otepel brade: sedel je, kakor je bil, ves z drobtinami posejan.

— Povej zdaj, čemu si prišel? — in je vsem nahil kozarce.

— Hvala lepa, — je odgovoril Vedenej Savič, — dovolite samo fantoma, naj ne pijeta več; nista vajena žganja.

¹ Ilja iz mesta Muroma je najmočnejši in najstarejši med osebami ruskih junaških pesmi.

— Pijte! — se je zadržal gospodar in lopnil z roko po mizi. — Če velim, morate piti!

Vedenej Savič je ostal tih. Ko so vsi izpraznili kozarce, je pomežiknil poslovodja fantoma. Ta sta vstala, opravila molitev in se zopet nizko priklonila gospodarju, da se mu zahvalita.

Ta pa se je pomiril in se ni več repenčil: saj so ga ubogali in mu s tem izkazali spoštovanje.

— Poberite se! — je rekel — če gresta spat, v ogalno sobo pojdita ... Petjka vama pokaže!

Fanta sta odšla. Petrá Mosejič je na poslovodjo izbuljil oči in se izpodbočil.

— No?!

Vedenej Savič se je odkašljajal. — Kako naj bi povedal, prosim ... Prav dobra kupčija se obeta Matveju Paliču. Potrebuje, seveda, velik denar, gotovine pa ima prav malo pri roki: večjidel je izposojenega.

— Kaj pa, kaj pa ... to je že res, da mu dolgujem ... je mrmral Vabilin. — Potem pa je vse, prosim, v najboljšem redu! — se je vzradostil poslovodja: — saj me je Matvej Palič k vam poslal prav po ta dolg; zaupanje ima v vas!

Zaupanje? — Petrá Mosejič se je sklonil nad mizo, s pestjo podprl glavo in se zamislil. Prav počasi se je potem vzravnal; poprej temnordeči obraz mu je zdaj pregrnila sinjkasta senca. — Si videl to-le?! — Vedeneju Saviču je pomolil figo v obraz. Zakrohotal se je.

— Denar ste prišli terjat od mene?! Ho-ho-ho!! — kakor levje rikanje se je razlegel ta smeh po hiši.

— Zelo zaupa v vas Matvej Palič! — je ponovil poslovodja, kakor da ni ničesar zapazil. — Nikoli, je pravil, niste vi svoje besede zatajili, vedno ste bili moški plačnik!

(Dalje prihodnjič.)